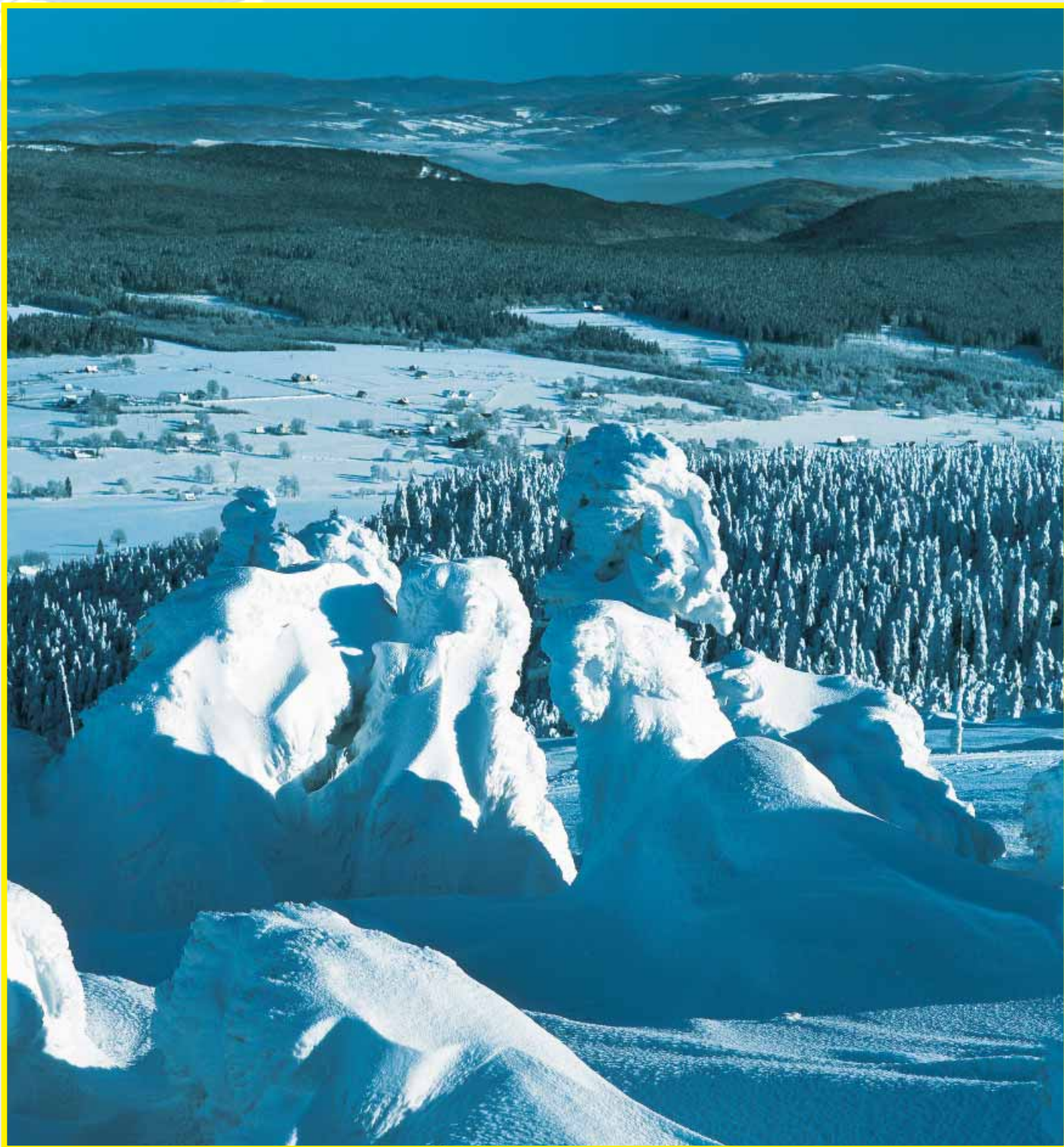

BIULETYN EUROREGIONU GLACENSIS

3 / 2009

Widok na Kotlinę Kłodzką

Szanowni Państwo,

realizując działania związane z monitoringiem zatwierdzonych na obszarze Euroregionu Glacensis projektów w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007 - 2013, dostrzegamy odmienność działań w odniesieniu do zakończonych już programów Phare Crossborder Cooperation oraz PIW INTERREG III a. Dzięki umożliwieniu w ramach Funduszu Mikroprojektów

realizacji również małych projektów o charakterze inwestycyjnym, co było dużym sukcesem w negocjacjach prowadzonych przez Euroregion Glacensis nad kształtem ostatecznym programu, dostrzegamy korzyści płynące z takiego właśnie rozwiązania. Zostaje „po nas” coś trwałego, coś co będzie długo służyć społeczności pogranicza, jednocześnie podnosząc atrakcyjność obszaru i możliwości stwarzane własnym mieszkańcom. W tym numerze między innymi prezentujemy 3 projekty realizowane wspólnie z czeskimi partnerami przez gminę Złoty Stok, w których o takim właśnie efekcie możemy mówić. Stosunkowo niewielkie środki finansowe pozwoliły rozwiązać od dawna istniejące pomysły i problemy. Współpraca partnerów na pograniczu z każdym rokiem zmienia swoje oblicze i charakteryzuje się w dużej części przypadków coraz bardziej dojrzałymi inicjatywami. Jeżeli w nowej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej obowiązywać by miała zasada Partnera Wiodącego, tak jak jest to w pozostałych działaniach programu, mam coraz większe przeświadczenie, że nasi beneficjenci w większości z taką metodą współpracy przy wspólnych przedsięwzięciach sobie doskonale poradzą.

Radosław Pietuch
Sekretarz polskiej części Euroregionu Glacensis

Składamy Państwu podziękowania
życząc w Nowym Roku 2010 dużo szczęścia, zdrowia oraz wielu sukcesów w życiu
osobistym i zawodowym.

za dotychczasową udaną współpracę,

Okrągły kalendarz Euroregionu Glacensis na 2010 rok

Kolejny rok minął a nam ponownie udało się wydać, ciesząc się dużym powodzeniem, wspólny okrągły kalendarz Euroregionu Glacensis, tym razem poświęcony zabytkom historii naszego euroregionu. Kalendarz przedstawia zabytki z polskiej i czeskiej strony. Kalendarz to pierwsze wydawnictwo w ramach wspólnej promocji zabytków historii Euroregionu Glacensis. W bieżącym roku ukaże się także publikacja licząca 36 stron, promująca zabytki, jakich na naszym pograniczu jest bardzo wiele. Turyści dowiedzą się o znanych i mniej znanych miejscach pielgrzym-

kowych, zamkach, pałacach, drogach krzyżowych oraz innych obiektach zabytkowych. Folder będzie prezentacją zabytków z polskiej i czeskiej strony pogranicza, stanowiąc w ten sposób inspirację dla turystów, którzy będą mieli okazję wybrania się na wycieczki związane z tą tematyką. Natomiast polski partner wyda mapę zabytków historii Euroregionu Glacensis, będącą uzupełnieniem powyższego zestawu materiałów. Ponadto Kraj Královéhradecký we współpracy ze spółką pożytku publicznego Revitalizace Kuks o.p.s. oraz Województwem Dolnośląskim zorganizuje w dniach 18.-19. 3. 2010 r. konferencję poświęconą wykorzystywaniu obiektów zabytkowych, w szczególności zamków i pałaców, w turystyce. Konferencja będzie miała miejsce w ramach targów turystycznych INFOTOUR&CYKLOTURISTIKA, które tradycyjnie odbędą się w centrum kongresowym ALDIS w Hradcu Králové.

Sekretariat euroregionu

*Šlechtická sídla
a cestovní ruch
Hradby, zámky, erby*

Konference na téma využití fenoménu šlechtických sídel v cestovním ruchu

Termín: 18.–19. března 2010

Místo: Hradec Králové, Kongresové centrum Aldis

Více informací na www.kr-královéhradecký.cz,
www.revitalizacekuks.cz a www.nucleus.cz

Konference proběhne pod záštitou hejtmána Královéhradeckého kraje Bc. Lubomíra Franca.

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Revitalizace KUKS

NUCLEUS HK

Biuro RDA w Broumovie w nowej siedzibie

Biuro agencji RDA (Agencja Rozwoju Regionalnego) w Broumovie ma od 1.9.2009r. nową siedzibę. Po ponad czterech latach działalności, placówka ta pełni ważne zadanie udzielając wsparcia członkom Euroregionu Glacensis. Nowa siedziba biura

mieści się w budynku dawnego liceum klasztornego, należącego do kompleksu klasztoru benedyktynów w Broumovie. Biuro RDA stało się ponadto częścią nowo powstałego Centrum Rozwoju Regionalnego Ziemi Broumovskiej, w którym poza RDA funkcjonuje Agencja Rozwoju Ziemi Broumovskiej, Lokalna Grupa Działania Broumovsko+ - administrująca programem Leader+, Spółka zarządzająca destynacją Broumovsko oraz Klub Przedsiębiorców Ziemi Broumovskiej. W ten sposób stopniowo powstaje zespół instytucji, które powinny w istotny sposób przyczynić się do rozwoju całego regionu Ziemi Broumovskiej we wszystkich dziedzinach. Oprócz pomieszczeń biurowych do dyspozycji jest duża i mała sala, tzw. Kreslirna, w których można organizować różnego rodzaju spotkania robocze i konferencje.

Sekretariat euroregionu

Kontakt:

Regional Development Agency
pracoviště Broumov
Kláštěrní 1
550 01 Broumov

Ing. Vladimír Hrubý
Tel.: kom.: 736 752 236
Tel: 491 487 436

e-mail: vladimir.hruby@euro-glacensis.cz

Obchody 60. rocznicy górskiego pogotowia ratunkowego Horská služba w Górach Orlickich

W 2009 roku obchodziliśmy 60-lecie górskiego pogotowia ratunkowego w regionie Gór Orlickich (Horská služba oblasti Orlické hory), które na początku swojego istnienia należało pod górskie pogotowie ratunkowe Karkonoszy (Horská služba Krkonoše). Obecnie górskie pogotowie ratunkowe Gór Orlickich liczy około 30 ochotniczych i zawodowych członków, którzy przez cały rok troszczą się o bezpieczny pobyt turystów w górach.

Obchody jubileuszowe odbywały się przy słonecznej pogodzie w sobotę, dnia 19. 9. 2009 r. w miejscowości Deštné v Orlických horách, w której Horská služba oblast Orlické hory ma swoją siedzibę. Pokazy praktycznych działań prowadzonych przez górskie pogotowie ratunkowe obejrzało prawie 1000 osób - dorosłych i dzieci. Dotyczyły one ratowania osób z wyciągu krzeselkowego oraz z trudno dostępnego miejsca - z dachu budynku przy pomocy siedziska Petzl. W trakcie obchodów można było również zwiedzić wystawę pokazującą historyczne i współczesne zdjęcia oraz dokumenty związane z działalnością górskiego pogotowia ratunkowego. Przede wszystkim dla najmłodszych przygotowano przeróżne atrakcje plenerowe, w ramach których można było sprawdzać swoją zręczność i umiejętności. Dzieci i młodzież miały do dyspozycji przenośną ścianę wspinaczkową, przeszkody w parku linowym, jeździły na pojazdach trójkołowych, chodziły w skaczących butach, strzelały z łuku

i walczyły w sumo. Po udanym współzawodnictwie otrzymywały drobne przedmioty promocyjne (etui na klucze, oznaki, zawieszki do kluczy). Mniejsze dzieci mogły pomalować sobie twarz, skakać na trampolinie lub przejechać się po linie w siedzisku Petzl. W trakcie całej imprezy w obiektach górskiego pogotowia ratunkowego zorganizowano Dni otwartych drzwi - wystawiono wykorzystywany sprzęt (samochody, skutery śnieżne, sanki kanadyjskie oraz inne przedmioty służące do ratowania życia ludzi). Ponadto w trakcie obchodów przekazano także wyróżnienia członkom HS za ich zasługi.

Projekt realizowano w ramach aktywnej współpracy gminy Deštné v Orlických horách z gminą Duszniki Zdrój oraz GOPR (polski odpowiednik Horskéj služby - Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe). Patronant nad wydarzeniem objął hetman Kraju Královéhradeckého Lubomír Franc. W obchodach wzięło udział również kilka innych ważnych osobistości - hetman Kraju Pardubického Radko Martínek, który przywiózł w prezencie ręczne urządzenia nawigacyjne ułatwiające poszukiwanie ludzi, którzy zgubią się w terenie, poseł RCz oraz obecny przewodniczący Euroregionu Jiří Čepelka oraz europoseł Ing. Oldřich Vlasák, który był osobiście aktywnym członkiem Horskéj Služby.

Sekretariat euroregionu

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRACZAMY GRANICE

Projekt jest współfinansowany ze środków EFRR za pośrednictwem Euroregionu Glacensis.

Transgraniczne partnerstwo – transgraniczna przyjaźń

Polska to jedyne państwo, z którym Kraj Pardubicki ma wspólną granicę. Dlatego też nie jest kwestią przypadku, że ponad sześć lat temu w Žamberku podpisano porozumienie w sprawie współpracy partnerskiej z Województwem Dolnośląskim. Współpraca ta dotyczy w szczególności wspólnych działań podejmowanych w regionach przygranicznych, między innymi budowy infrastruktury, bazy społecznej, odnowy gmin oraz oczywiście ruchu turystycznego, turystyki wiejskiej i przedsięwzięć społeczno-kulturalnych. W początkowym okresie na-

wiązywania tych stosunków musieliśmy borykać się z pewnymi trudnościami, dotyczącymi zwłaszcza nastawienia ludzi, barier administracyjnych, jednak bliskość historyczna, kulturowa i językowa pomogła nam bardzo szybko je pokonać. Zaczęły powstawać partnerstwa, które mają już dziś formę przyjaźni. Przykładowo Międzylesie to miasto partnerskie Králík, a ostatnią zawartą umową, mającą doskonałe efekty w kontaktach realizowanych pomiędzy organami administracji publicznej, szkołami, instytucjami czy zrzeszeniami branżowymi, jest partnerstwo Jaroměřic i Sieroszewic. Pozwolę sobie powiedzieć, że taki sposób kontaktów to wzorcowy przykład elementów integracyjnych wspólnej Europy.

Mgr. Radko Martínek
Hetman Kraju Pardubickiego

Polacy i Czesi przygotowali wspólny projekt dotyczący ochrony zabytków

Olomoucký kraj

OPOLSKIE
KWITNĄCE

Nowy projekt Kraju Ołomunieckiego i Województwa Opolskiego pn. „Dziedzictwo kultury – wspólne zadanie” ma na celu pobudzenie współpracy czeskich i polskich instytucji kultury. Między innymi, dzięki realizowanym działaniom, zostanie opracowane dwujęzyczne wydawnictwo dotyczące najciekawszych zabytków obu regionów oraz wspólna prezentacja internetowa. Ponadto zaplanowane są wspólne fachowe konferencje poświęcone tematyce ochrony zabytków.

„Chcemy wesprzeć kontakty instytucji kultury i nauki, które zajmują się dziedzictwem kulturowym. Ekspertki będą mieli lepszą możliwość, aby wymieniać doświadczenia i wspólnie realizować konkretne przedsięwzięcia w zakresie ochrony zabytków na pogranczu polsko-czeskim”, mówi Radovan Rašfák, wicehetman Kraju Ołomunieckiego odpowiedzialny za sferę kultury.

Kolejnym działaniem projektu będzie, jak mówi, wydanie dwujęzycznego wydawnictwa poświęconego najciekawszym zabytkom obu regionów. „Książka zaprezentuje czytelnikom historię zabytków i związane z nimi atrakcje. Ponadto zostaną opracowane wspólne strony internetowe, które oprócz publikowania informacji nt. projektu, służyć będą w ramach obu re-

gionów do poszukiwania partnerów, zainteresowanych realizacją wspólnych przedsięwzięć”, wyjaśnia wicehetman.

W ramach projektu odbędą się także dwie fachowe konferencje – pierwsza odbyła się w październiku 2009 roku w Ołomuńcu, druga natomiast odbędzie się w kwietniu 2010 w Opolu. „Ekspertki będą przykładowo rozmawiali o możliwości dofinansowania ochrony zabytków w obu regionach, będą prezentowali również własne doświadczenia w zakresie realizacji projektów związanych z ochroną zabytków”, tłumaczy kierownik Departamentu Kultury i Ochrony Zabytków ołomunieckiego Urzędu Krajowego Jindřich Garčic. Artykuły wygłoszone na konferencji wydane zostaną w materiałach pokonferencyjnych.

Koszty całkowite projektu wynoszą ponad 3 mln CZK. Ponad 2,5 mln CZK przekaże Unia Europejska z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) za pośrednictwem Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007-2013.

Kraj Ołomuniecki

SZLAK WIDOKOWY SZCZYTAMI POGRANICZA

Projekt dotyczący zagospodarowania turystycznego pasa pogranicza był realizowany z czeskim partnerem z Euroregionu Pradziad - z miastem Javornik.

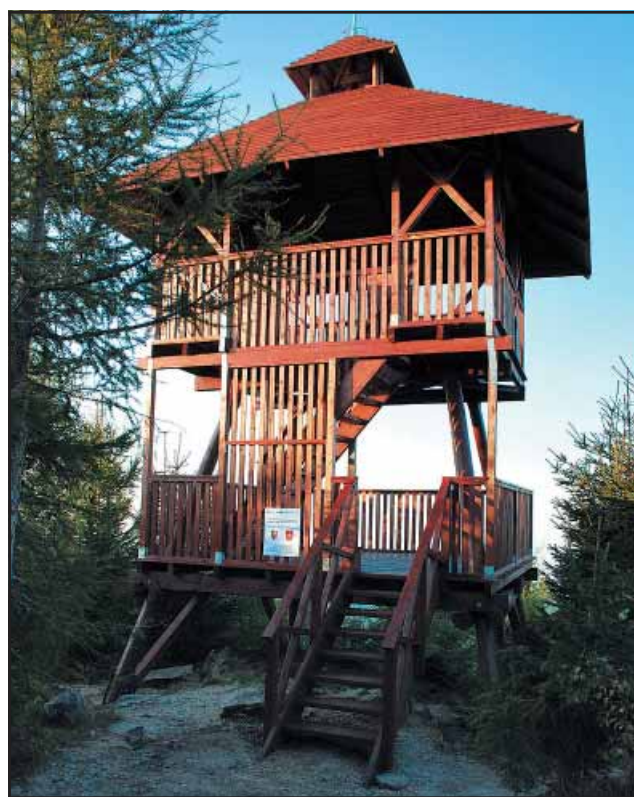
W ramach projektu została wybudowana na Jaworniku Wielkim, drewniana platforma widokowa pozwalająca podziwiać wspaniałą panoramę – zwłaszcza Przedgórze Sudeckiego. To kolejny punkt widokowy na obszarze Euroregionu, który powoli z wież widokowych będzie mógł uczynić atrakcyjny produkt turystyczny. Dodatkową funkcją powstałej platformy jest możliwość obserwacji przeciwpożarowej przez służby leśne, co przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa lasów. W ramach projektu został również wytyczony szlak widokowy (ok. 7 km) ze Złotego Stoku przez Złoty Jar, Pasiekę, Kikoń, Jawornik Mały, Jawornik Wielki, Przełęcz Różaniec (po polskiej stronie) na Borówkową (po czeskiej stronie), gdzie czeski partner wybudował w ramach partnerskiego projektu miejsce do

wypoczynku - drewniane, zadane ławo-stoły przy dofinansowanej z PIW INTERREG IIIA wieży widokowej. Na szlaku widokowym zostało ustawionych 5 tablic informacyjnych. W celu wypromowania wspólnego przedsięwzięcia wydany został dwujęzyczny folder promocyjny.

W dniu 19 września 2009 roku przedstawiciele obu części pogranicza Rychlebow i Gór Żółtych wspólnie pokonali trasę szlaku dokumentując wycieczkę między innymi wspólnym zdjęciem na nowo powstałej atrakcji turystycznej.

Sekretariat euroregionu

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRACZAMY GRANICE

Projekt jest współfinansowany ze środków EFRR za pośrednictwem Euroregionu Glacensis.

Nowe połączenie komunikacyjne na pograniczu

Pragniemy Państwa poinformować o możliwości komfortowego przekraczania granicy państwowej w kolejnym miejscu na pograniczu. Piszemy o nowym połączeniu choć tak naprawdę niedługo po wstąpieniu obu naszych państw do strefy Schengen funkcjonowało ono - jednak niestety jednokierunkowo. Nasi czescy Partnerzy w bardzo szybkim tempie uporali

się z modernizacją drogi prowadzącej z Bilej Vody do granicy, kładąc tam asfaltową nawierzchnię i otwierając to połączenie dla samochodów do 3,5 tony. Po polskiej stronie droga była gruntowa i zamontowany był zakaz ruchu (zabawnie przez kogoś ozdobiony uśmiechem). Gmina Złoty Stok w ramach mikroprojektu „Droga Marianny Orańskiej turystycznym łącz-

nikiem regionów pogranicza” postanowiła rozwiązać ten problem jednocześnie udrożniając jedyny nieczynny przejazd na planowanej trasie turystycznej poświęconej Mariannie Orańskiej, o której to inicjatywie już Państwa informowaliśmy. W ramach przedsięwzięcia

zmodernizowano, poprzez położenie asfaltowej nawierzchni 431 metrowy odcinek o szerokości 3,50 m z wyprofilowanymi i utwardzonymi pobocznymi, mijanką i zjazdami do posesji oraz użytków rolnych. Uczestnicząc w dniu 27 listopada 2009 roku w otwarciu drogi wraz z przedstawicielami samorządów tego fragmentu pogranicza, mieliśmy okazję przekonać się, jak to połączenie było istotne. Co chwila musieliśmy przerywać uroczystość otwarcia, aby umożliwić przejazd kolejnym samochodom. Czy ktoś by pomyślał kilka lat temu, że w ramach mikroprojektów będziemy budować drogi?

Sekretariat euroregionu

Na zdjęciu Burmistrz Złotego Stoku ze ściągniętym znakiem zakazu ruchu, który został подарowany naszym czeskim Partnerom.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRACZAMY GRANICE

Projekt jest współfinansowany ze środków EFRR za pośrednictwem Euroregionu Glacensis.

Sport i zabawa drogą poznania sąsiadów

Na naszym pograniczu często widzimy obiekty, które mogłyby służyć mieszkańcom, jednak skromne budżety samorządów nie zawsze pozwalają na ich doprowadzenie do stanu używalności. Kiedy jednak połączymy własne środki z pieniędzmi z programów pomocowych, możemy osiągnąć w krótkim czasie efekty. W dniu 27 czerwca 2009 roku odbyło się oficjalne, uroczyste otwarcie boiska przy ul. Wolności w Złotym Stoku. Projekt „Sport i zabawa drogą poznania sąsiadów” był realizowany w ramach Funduszu Mikroprojektów przez Gminę Złoty stok wraz z czeskim partnerem - gminą Bila Voda.

Zmodernizowane mini boisko z nową trawiastą nawierzchnią wraz z całym zapleczem organizacyjnym służyć będzie organizacji mini zawodów wraz czesкими partnerami. Pierwszy mecz w mini piłkę nożną pomiędzy reprezentacjami gmin Złoty Stok i Bila Voda na nowym obiekcie niestety nie odbył się. W dniu otwarcia potężna ulewa uniemożliwiła wykorzystanie obiektu. Pomimo to mecz został rozegrany w hali sportowej Samorządowego Zespołu Szkół w Złotym Stoku. Spo-

tkanie zakończyło się wynikiem 5:0 dla reprezentacji Gminy Złoty Stok. Uczestnikom rozgrywek wręczono puchary i piłki. Mijemy nadzieję, że kolejne inicjatywy będą miały więcej szczęścia jeżeli chodzi o warunki atmosferyczne.

Sekretariat euroregionu

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRACZAMY GRANICE

Projekt jest współfinansowany ze środków EFRR za pośrednictwem Euroregionu Glacensis.

Ziemia Kłodzka w czasach rewolucji husyckiej

W poprzednich artykułach pokazaliśmy, jak Ziemia Kłodzka w wyniku kształtowania się systemu lennego oddalała się administracyjnie od pozostałej części Czech. Odmienny pod względem przekonań politycznych ludności rozwój Ziemi Kłodzkiej po raz pierwszy wyraźnie przejawiał się w czasach rewolucji husyckiej.

W czasie, gdy Czechy, a w szczególności granicząca z Ziemią Kłodzką Ziemia Hradecka, stają się wsparciem dla idei reformatorskich Jana Husa, Ziemia Kłodzka idei tych nie przyjmuje a wręcz przeciwnie, ze względu na swoje położenie, staje się jednym ze źródeł ataków na husyckie Czechy.

Te diametralnie różne przekonania mieszkańców Ziemi Kłodzkiej i Czech wynikały przede wszystkim z tego, że na Ziemi Kłodzkiej mieszkała w przeważającej większości ludność niemiecka, która nawet w Czechach nie utożsamiała się zbytnio z ideami reformatorskimi. Być może swoją rolę odgrywały też tu osobliwości systemu lennego, które członków kłodzkich warstw panujących stosunkowo ściśle wiązały z władcą i dlatego już jesienią 1419 roku kłodzcy lennicy uznali roszczenia króla Zygmunta do czeskiego tronu, natomiast czeskie stany w czerwcu 1421 roku tronu go pozbawiły.

Fakt, iż przeważająca większość mieszkańców Ziemi Kłodzkiej stanęła przeciwko rodzącej się rewolucji husyckiej, w bardzo istotny sposób wpłynął na dalsze losy tych ziem, ponieważ król Zygmund, zwłaszcza po katastrofalnych porażkach w 1420 roku, uświadomił sobie, że to właśnie Ziemia Kłodzka, ze względu na swoje strategiczne położenie i określoną wewnętrzną sytuację polityczną, może stać się ważnym miejscem wypadowym do nowych ataków przeciwko czeskim „heretykom”. Stąd też od początku 1421 roku zaczął poświęcać stosunkom kłodzkim bardzo dużą uwagę.

Najwyżej postawionym władcą Ziemi Kłodzkiej na początku rewolucji husyckiej był hetman Jan będący jednocześnie posiadaczem prawa zastawu do ziemi opawsko-raciborskiej, należący do opawskiej linii Przemysłidów, a wspominany już w artykule o Luksemburczykach na Ziemi Kłodzkiej. W czasie jego panowania w październiku 1421 roku na zlecenie Zygmunta na Ziemi Kłodzkiej zgromadzone zostały wojska tworzone i opłacane przede wszystkim przez śląskich zwolenników Zygmunta. Obóz znajdował się najpierw pod Szalejowem, potem wojska przeniosły się aż pod Międzyzlesie i prawdopodobnie próbowały przedostać się przez góry (być może gdzieś w okolicach obecnego Boboszowa) i zaatakować w kierunku Czech. Wówczas być może spłądrowano okolice zamku Żampach i Litice, o czym krótko wspominają czeskie źródła, oraz wzięto w niewolę i spalono pewnego posła pana z Żampachu, o którym to zaś mówią źródła śląskie.

Zamek Litice

Wydaje się, że Zygmunt nie był zbytnio zadowolony z tego pierwszego wojskowego antyhusyckiego wykorzystania Ziemi Kłodzkiej i związanych z tym poczynań kłodzkiego hetmana Jana i dlatego w 1422 roku postanowił mianować nowym hetmanem kłodzkim swojego znanego wschodnioczeskiego zwolennika i przeciwnika husytów Půtę III (najmłodszego) z Častolovic, jednocześnie spłacając Janowi zastaw. Půta III, po przyjeździe na Ziemię Kłodzką, rozpoczął tworzenie mocnej bazy antyhusyckiej, opierającej się na pewnych umownych zobowiązaniach. Przede wszystkim z jego inicjatywy 14. 10. 1424r. w Paczkowie utworzono związek książąt śląskich i kłodzkich lenników, wójtów i miast w sprawie wspólnej walki skierowanej przeciwko husytom. Na czele związku stanął Piast Jan, książę z Minstrberka, którego księstwo sąsiadowało z Ziemią Kłodzką. Stolicą tego księstwa był Minstrberk (dziś Ziębice).

Ziemia Kłodzka opanowana przez Půtę III i Jana z Minstrberka stała się poważnym zagrożeniem, zwłaszcza dla wschodnioczeskich husytów. Husyci, nazywani po śmierci Jana Žižky Sierotami, mieli bardzo szybko świadomość tego zagrożenia a więc szykowali się do zapobiegawczych działań zbrojnych, mających na celu rezygnację stanów kłodzkich z polityki antyhusyckiej. Pierwszy większy atak wschodnioczeskich Sierot na Ziemię Kłodzką nastąpił pod koniec 1425 roku, kiedy to wschodnioczeskie Sieroty na czele z hradeczkim księdzem Ambrożym napadły i zdobyły miasto Radków. Łatwo pokonali oni dopiero co zbudowane mury, wchodząc do miasta. Mieszkańcy ukryli się w obwarowanym budynku wójtostwa (stał w pobliżu czeskiej bramy, dziś już prawie że nieistniejącej), sami paląc miasto. Sieroty przystąpiły do oblężenia wójtostwa, ale w końcu dogadali się z obleganymi, umożliwiając im swobodne odejście. Tylko dwóch księży, ukrywających się w budynku wójtostwa, którzy w przebraniu damskim usiłowali uciec, husyci wzięli do niewoli i spalili, ich ciała wrzucając do niecki z gotującą się wodą w lokalnym browarze. Jednym z nich był ksiądz Megerleyn, działający wcześniej w Hradcu Králové, z którym husycki ksiądz Ambroż, dowodzący teraz wyprawie na Radków, miał już pewnie wcześniej spory. Potem husyci opuścili miasto, nie zostawiając tu żołnierzy. Otwartym pytaniem pozostaje, czy wyprawa ta była wyłącznie ostrzeżeniem dla kłodzkich lenników, by zaprzestali kontaktów z ruchem antyhusyckim, czy była również wynikiem dawniejszym sporów księdza Ambrożego i Megerleyna.

W latach 1426 i 1427 w związku z przygotowaniem do wielkich wypraw krzyżowych przeciwko husyckim Czechom, kierowanym

Radków

z Saksonii i Bawarii, działania wojenne na Ziemi Kłodzkiej zeszyły na plan dalszy. Gdy jednak obie wyprawy krzyżowe zakończyły się katastrofalną porażką krzyżowców (znane bitwy pod Ústí nad Labem – 1426 i Tachovem – 1427), husyci zaczęli przygotowywać kontrataki na tereny wykorzystywane do natarć wojskowych przeciwko Czechom. Jednym z takich obszarów, na który miał być skierowany atak, była prawdopodobnie również Ziemia Kłodzka. Tu oczekiwano takiego ataku i już w trakcie 1427 roku wzmocniono mury miejskie Kłodzka. Elementem przygotowań do husyckiego ataku było również zburzenie klasztoru minorytów znajdującego się przed murami miejskimi, aby husyci atakując miasto nie opanowali go, tworząc w nim swoją bazę. Wspólnota klasztorna została prowizorycznie przeniesiona do jednej z kamienic. W odróżnieniu od pozostałych wypraw husyckich podejmowanych na tereny wroga, w przypadku Ziemi Kłodzkiej był to atak na tereny, stanowiące integralną część Czech.

Atak na Ziemię Kłodzką i Śląsk zorganizowany ponownie przez wschodnioczeskie Sieroty rozpoczął się wiosną 1428 roku. Wówczas husyci z dwóch kierunków (jeden od Międzyzlesia doliną rzeki Nysy, drugi od Nachodu) zaatakowali Kłodzko, jednak dzięki wzmocnionym murom nie udało się im go zdobyć. Informacje dotyczące zdobycia i spalenia wielu miejscowości na trasie husytów (np. Międzyzlesie, Lewin, Homole, Duszniki), opisywane w literaturze niemieckiej i polskiej, nie są jednak w źródłach w wystarczający sposób udokumentowane. Jesienią 1428 roku husyci ponow-

Duszniki Zdrój

nie wtargnęli na Ziemię Kłodzką, budując obóz pod Szalejowem na zachód od Kłodzka. Te napady husytów na Ziemię Kłodzką zintensyfikowały działalność członków wymienionego wcześniej antyhusyckiego związku szlachty śląskiej i kłodzkiej, zawartego w Paczkowie w 1424 roku. Celem przygotowywanych działań było pokonanie husytów i ich ostateczne wyparcie z Ziemi Kłodzkiej. Członkowie paczkowskiego związku antyhusyckiego zgromadzili wówczas silne wojsko i wyruszyli przeciwko obozowi husyckiemu. Również husyci opuścili swój obóz i maszerowali naprzeciw nieprzyjacielskiemu wojskom. Decydująca bitwa odegrała się 27 grudnia 1428r. pod Starym Wielisławiem na południowy zachód od Kłodzka. W tej należącej do bardzo udanych husyckich działań wojennych bitwie, która nie jest zbyt w Czechach znana, gdyż odegrała się poza terenami obecnej Republiki Czeskiej, husyci odnieśli decydujące zwycięstwo nad wojskami śląsko-kłodzkimi. W bitwie zginął przedstawiciel związku antyhusyckiego, książę Jan z Minstrberka, ostatni Piast panujący w tym księstwie. Informacje na temat liczby poległych członków szlachty śląskiej i kłodzkiej są w literaturze różne i oscylują pomiędzy 350-650. Podawane liczby wydają się jednak przesadzone. Miejsce, w którym rzekomo poległ Jan

z Minstrberka, przypomina secesyjna kapliczka zbudowana na wschodnich obrzeżach wsi Stary Wielisław w 1910 roku, w miejscu starszej kaplicy zburzonej w 1880 roku. Kapliczka wraz z umieszczonymi na niej napisami jest jednak gloryfikacją żołnierzy antyhusyckich a nie husytów, jak ma to miejsce na pomnikach bitew husyckich w Czechach.

Kapliczka u Starého Velislava

Po zwycięstwie odniesionym pod Starym Wielisławiem husyci obeszlili nowo obwarowane miasto Kłodzko, nie wstrzymując się jego zdobywaniem i kontynuując wyprawę wojskową, której celem było zdobycie łupów na Śląsku. Po 10 tygodniach wracali z bogatymi zdobyczami przez Ziemię Kłodzką do Czech, ponownie omijając Kłodzko. Na przełomie lat 1428-1429 część husytów, którzy nie kontynuowali wyprawy na Śląsk, przejściowo opanowała niektóre miejscowości kłodzkie. Znaczące było przede wszystkim zdobycie Bystrzycy Kłodzkiej, która pomimo dobrych umocnień nie odparła oblężenia husytów. Przed husytami obronił się tylko budynek wójtostwa, mający po dziś dzień zachowane samodzielne umocnienie, a znajdujący się w środku miasta w sąsiedztwie Bramy Wodnej. Tu schronienie znalazła też część mieszkańców miasta.

Bystrzyca Kłodzka

Po udanej akcji wschodnioczeskich Sierot w 1428 roku zakończyły się działania wojenne paczkowskiego związku podejmowane przeciwko husytom z terenów Ziemi Kłodzkiej. Również husyci nie podejmowali ataków na poszczególne miejscowości Ziemi Kłodzkiej. Kilukrotnie tylko przez tereny te przechodzili w czasie dalszych wypraw grabieżczych na Śląsk, w trakcie których jednak przejściowo opanowywali niektóre miejscowości. Ogólne informacje podawane w związku z wieloma kłodzkimi miejscowościami na temat ich spalenia lub zniszczenia w czasach husyckich, podobnie jak łączenie zniszczenia kłodzkich zamków z tym okresem, nie jest historycznie wystarczająco udokumentowane.

Za koniec okresu husyckiego w dziejach Ziemi Kłodzkiej można uważać koniec panowania kłodzkiego hetmana, a od 1431 roku również posiadacza Ziemi Kłodzkiej, Püty III (najmłodszego) z Častolovic, który zmarł bezpotomnie w 1435 roku w czasie pobytu na dworze Zygmunta w Bratysławie. Püta zostawił po sobie dużą posiadłość obejmującą region pod Górąmi Orlickimi, Ziemię Kłodzką, księstwo śląskie Minstrberk, które Zygmunta dał mu w zastaw już w 1429 roku, oraz jednocześnie ogromne długi. Dalsze losy tych ziem i starania o uregulowanie zadłużenia Püty doprowadziły w końcu w 1459 roku do powstania hrabstwa. Ale o tym szczegółowo w końcowej części naszego cyklu.

Prof. PhDr. František Musil, CSc.
Instytut Historii Wydziału Filozofii
Uniwersytetu Hradec Králové

OBCHODY 65. ROCZNICY PRZYJŚCIA GRUPY SPADOCHRONOWEJ BARIUM DO ŻAMBERKU

W Żamберку w dniach 2–4 października 2009 roku zorganizowano obchody jubileuszowe pojawienia się grupy spadochronowej BARIUM w Żamберку. Obchody organizowało miasto Żamberk we współpracy z różnymi instytucjami i sponsorami. Ojcem duchowym i koordynatorem całego wydarzenia był, podobnie jak w latach poprzednich, ekspert historii protektoratu* Vladislav Severin, radny, który przygotował również tegoroczny ciekawy i bogaty program uroczystości.

Rozpoczęcie miało miejsce już w piątek 2 października, kiedy

to wieczorem w kościele pw. św. Wacława odbyła się msza za dowódcę grupy Barium Josefa Šanderę i radiotę (radiotechnik obsługujący radiostację) Josefa Žižkę.

W sobotę 3 października przy pięknej jesiennej pogodzie uroczystości rozpoczęły się o godz. 9.45 przyjazdem dużej kolumny historycznych samochodów wojskowych na rynek w Żamберку, który tętnił życiem już od wczesnych godzin rannych. Przed godziną 9.00 zaczęli zjeżdżać się oficjalni goście, którzy zostali gościnnie przyjęci w ratuszu przez burmistrza miasta Jiřígo Dyrtra, który žamberski ratusz otworzył w rzeczywistości nieformalnie dla wszystkich gości.

Zaproszenie przyjęło wiele zacnych gości. Wymieńmy przynajmniej kilku z tych, którzy wpisali się do Księgi Pamiątkowej Miasta Żamberk: generał wojskowy Tomáš Sedláček, wyszkolony jako spadochroniarz w Brytanii, uczestnik walk w Karpatach i w trakcie Słowackiego Powstania Narodowego, który był po 1948 roku więziony przez komunistów, pan Jiří Pavel z Českéj Skalicy, który uczestniczył w szkoleniu spadochroniarzy w Brytanii i wrócił do ojczyzny jako dowódca czołgu czechosłowackiej brygady pancernej, później prześladowany w czasie ustroju komunistycznego, pani Věra Nývltová – Vachková, córka zakatowanego współpracownika Barií Václava Vachka z Hradca Králové, wnukowie i wnuczka Žabków, którzy ukrywali spadochroniarzy w osadzie Polsko w Żamберку, attache wojskowy ambasady Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii płk. Jamie Athill, pan Josef Ježek, poseł do Parlamentu RCz, pani senator Ludmila Müllerová, dr Pavel Taussig, historyk filmowy i scenarzysta oraz inni zacni goście z Pragi, Brna, Pardubic, Hradca Králové, przeważnie eksperci i badacze z dziedziny historii protektoratu.

Na rynku od rana przygrywał zespół szkockich dudziarzy, pomiędzy wozami bojowymi z 2. wojny światowej maszerowali w historycznych mundurach żołnierze z klubów historii wojskowości oraz żołnierze 43. zmechanizowanego batalionu desantowego z Chrudimia ze współczesnym sprzętem wojskowym. Organizacja była doskonała, atmosfera uroczysta, a jednocześnie bardziej niż przyjacielska.

Po oficjalnej części w žamberskim ratuszu uczestnicy obchodów przejechali podstawionym autokarem z rynku do osady Polsko na rodzinną farmę państwa Žabków, gdzie o godz. 11 przy płycie pamiątkowej grupy spadochronowej uczczono pamięć bohaterów, położono wieńce i kwiaty oraz wygłoszono przemówienia. W uroczystości uczestniczyła wyjątkowo duża liczba mieszkańców Żamберку i zwiedzających z całych Czech.

Kolejnym oficjalnym punktem programu było objerzenie wystawy „BARIUM” w Muzeum Miejskim w Żamберку, po której gości oprowadzał jeden z jej autorów, Vladislav Severin. Zwiedzających było tak dużo, że nie pomieścili się w salach wystawienniczych, stąd zwiedzanie zrealizowano dwukrotnie.

Po wspólnym obiedzie, na który zaproszonych przez UM Żamberk było kilkadziesiąt gości i uczestników, w kompleksie Pod Černým lesem za obiektem sportowym rozpoczęto popołudniowy, dobrowolny już, program obchodów. Wystąpili prasy Taxmeni, zespół muzyczny grający muzykę military country, która popołudniową część obchodów wprowadziła w odpowiednią atmosferę. Oczywiście grali też szkocky dudziarze The Rebels Pipers, na łące stały wojskowe wozy bojowe, zaimprovizowano szpital polowy, odbywały się pokazy broni, radiostacji oraz szkolenia. Na wszystkie pytania zwiedzających odpowiadali żołnierze w historycznych mundurach z kilku klubów historii wojskowości. Chrudimscy spadochroniarze pokazywali składanie spadochronu, a mali chłopcy mogli „podotykać” współczesny sprzęt wojskowy. Przed godziną 16.00 skoczyła grupa dwunastu spadochroniarzy z czeską i brytyjską flagą, którzy po wylądowaniu przekazali burmistrzowi miasta i pełnomocnikowi wojskowemu granitowe odłamki pomnika, który zostanie w tym roku odsłonięty w Szkocji jako podziękowanie czechosłowackim żołnierzom – krótko mówiąc było to udane popołudnie, które przyciągnęło wiele widzów, którzy naprawdę czuli się dobrze w panującej tu przyjacielskiej atmosferze.

Wieczorem w žamberskim teatrze Divišovo divadlo odbyła się projekcja filmu Jerzego Sequense „Atentát” („Zamach”), będąca idealnym zwieńczeniem sobotniego bogatego programu.

W niedzielę 4 października o godz. 15.00 w Muzeum Miejskim odbył się oficjalny wernisaż wystawy „Barium”, przygotowanej przez pracowników muzeum pod kierownictwem autora wystawy Vladislava Severina przy współautorstwie Libora Pařízka z Rychnova nad Kněžnou. Program wernisażu rozpoczęła dyrektor muzeum w obecności przedstawicieli rodziny Žabków. Atmosfera była bardzo uroczysta, zwiedzających mnóstwo, przemawiających niewiele, czyli wszystko jak należy. Bardzo miłą niespodzianką był wirtuozowski występ uczniów i nauczycieli z miejscowej Szkoły Muzycznej I. st. im. P. Ebena, którzy zagrali i zaśpiewali kilka utworów Jaroslava Ježka.

Sama wystawa bogata była w ilość i różnorodność eksponatów, takich jak mundury historyczne, autentyczna broń, oryginalne dokumenty, przedmioty codziennego użytku z czasów protektoratu, zachowana część spadochronu grupy Anthropoid, kombinezon spadochroniarski radioty Silver i Jiřígo Potůčka oraz ponad setka zdjęć z opisami, które zapoznały zwiedzających z krótką historią grupy spadochronowej Barium.

Podziękowania należą się wszystkim uczestniczącym w przygotowaniach obchodów, organizatorom i ofiarującym, pracownikom Urzędu Miasta, a przede wszystkim miastu Žamberk nie zapominającemu o swojej historii, bohaterach i patriotach, którzy swoją ofiarą pomogli w obronie wolności narodu czeskiego. Inwestycja w edukację i pamięć młodego pokolenia, które częstokroć nie ma pojęcia, jak żyli i działali ich dziadkowie i pradiadkowie, to dobry krok na drodze ku przyszłości.

KRÓTKA HISTORIA GRUPY SPADOCHRONOWEJ BARIUM

Po rocznej przerwie londyńskie dowództwo czechosłowackiej armii za granicą rozpoczęło ponowny desant czeskich żołnierzy – spadochroniarzy, wyszkolonych w Brytanii, do okupowanej ojczyzny. Desant grupy spadochronowej BARIUM wyposażonej w stację agenturalną MARTA oraz urządzenia zamienne miał miejsce z 3 na 4 kwietnia 1944 roku pod miejscowością Vysoké nad Labem. Grupa liczyła trzech mężczyzn: dowódca npor. Josef Šandera, pseudonim Velký Josef, radiota plutonowy aspirant Josef Žižka, pseudonim Malý Josef oraz pomocnik dowódcy plutonowy Tomáš Byčec.

Zadaniem grupy było nawiązanie połączenia z krajowym ruchem oporu, działalność wywiadowcza oraz przygotowanie powstania zbrojnego w półnowschodnich Czechach. Po początkowych kłopotach grupie udało się zaczepić w Hradcu Králové, Slemenu i Rychnovie nad Kněžnou, stopniowo zbudować szeroką sieć współpracowników i rezerwowych miejsc noclegowych i nadawczych w półnowschodnich Czechach oraz rozpocząć współpracę z wojskową organizacją ruchu oporu Obrana národa. Radiowe połączenie z Londynem nawiązali już 14 dni po wylądowaniu, utrzymując je przez cały czas ich działalności na terenie ojczyzny. Od wylądowania aż do końca ich działalności, grupa Barium była intensywnie ścigana przez niemieckie służby bezpieczeństwa. W poszukiwaniach brała udział właściwa zewnętrzna jednostka gestapo Hradec Králové. Wyjątkowy nacisk na złapanie grupy kładła antyspadochronowa sekcja gestapo z Pragi, skąd przeciwko Barium intensywnie wysyłano konfidentów – prowokatorów, częstokroć z szeregów aresztowanych spadochroniarzy. W wyniku zdrady jednego z hradeckich cywilnych współpracowników gestapo wpadło na trop spadochroniarzy na początku października 1944 roku. Rozpoczęto liczne aresztowania w Hradcu Králové, Rychnovie nad Kněžnou i innych miejscach wschodnich Czech. Spadochroniarzy jednak nie złapano. Z pomocą oficerów Obrany národa Šandera z Žižką i stacją Marta przenieśli się do Žamberku - osady Polsko, gdzie ukrywali się w gospodarstwie Žabki kontynuując swoją działalność, natomiast Byčec, który działał samodzielnie już wcześniej na ziemi Turnovskiej, został tu w oddziale partyzantów, gdzie doczekał się wyzwolenia. Zawiątymi drogami poprzez konfidentów gestapo dotarło do informacji o spadochro-

Npor. Josef Šandera

Četař asp. Josef Žižka

Četař Tomáš Byčec

niarzach w Žamberku. Dnia 16 stycznia 1945 gospodarstwo Žabki w osadzie Polsko zostało napadnięte przez 30 osobowy oddział gestapo i spadochroniarze pod groźbą podpalenia osady wyszli z ukrycia. Dowódca npor. Šandera próbując popełnić samobójstwo odniósł poważne obrażenia i zmarł w szpitalu w Hradcu Králové w dniu 9 marca 1945 roku. Radiota Josef Žižka popełnił samobójstwo w więzieniu na Pankraci w dwa dni po aresztowaniu, 18 stycznia 1945 roku. Historycy spierają się co do liczby osób aresztowanych w związku z grupą Barium, ale było ich ponad 200. Spośród nich w wyniku tortur lub pobytu w więzieniu zmarły 43 osoby.

Z szacunkiem wspominamy ofiarność wszystkich bohaterskich patriotów, którzy w najtrudniejszych czasach nie zawahali się, aby pomóc okupowanej ojczyźnie w drodze ku wolności. Przypominamy sobie ogromną odwagę żołnierzy – spadochroniarzy i wszystkich ich pomocników, o których imionach i czynach nie powinniśmy nigdy zapomnieć.

Libor Pařízek

protektorat (źr. Wikipedia) - **Protektorat Czech i Moraw - autonomiczna jednostka administracyjna utworzona 16 marca 1939 przez niemiecką Rzeszę z tej części okupowanych Czech, Moraw i Śląska Czeskiego, która nie została wprost przyłączona do Niemiec jako Kraj Sudetów (niem. Sudetenland) i do Polski jako Zaolzie. Większość społeczności międzynarodowej nigdy nie uznała istnienia tego tworu. Protektorat wchodził w skład tzw. Wielkiej Rzeszy Niemieckiej (Großdeutsches Reich), ale miał wewnętrzny samorząd, natomiast władze Niemiec pozostawiły sobie prawo zawieszania przepisów i zarządzeń władz czeskich. Autonomia była stopniowo ograniczana przez okupanta metodą faktów dokonanych - poprzez infiltrację gestapo, wzmożone represje, ucisk językowy i rabunek czeskiej gospodarki. Protektorat Czech i Moraw istniał formalnie do końca II wojny światowej. Prezydentem rządu kolaborującego z Niemcami był Emil Hácha. Społecznym oparciem władz kolaboracyjnych była masowa organizacja „Solidarność Narodowa” (deklaracje członkowskie podpisało ponad 98% pełnoletnich Czechów).*

Zdjęcia z obchodów w Žamberku na www.zamberk.cz, oficjalne strony - menu po prawej Fotogalerii, Barium

W miejscowości Synkov – Slemeno, w której grupa ta również działała, w 2009 roku zbudowano pomnik poświęcony działalności grupy spadochronowej Barium.

Potštejn – przypomnienie obchodów 750-lecia gminy

Z lokalnych gazet i stacji radiowych można było w minionych miesiącach dowiedzieć się wiele o miejscowości Potštejn, która w 2009 roku obchodziła znaczny jubileusz - 750 lat. Uroczystości miały miejsce w dniach 26-28 września. Do długo i z niecierpliwością wyczekiwane weekendy przygotowywał się cały Potštejn. Każdy mieszkaniec wniósł swój wkład w przygotowywanie obchodów. Organizowane były wystawy, przygotowywano bogaty program, do dyspozycji było wiele straganów gastronomicznych, pomagano też w zorganizowaniu zaplecza technicznego. Czasami były to choćby drobne rzeczy, jak wypożyczenie zdjęć historycznych na piękną wystawę w szkole podstawowej lub przedmiotów związanych z działalnością klubu Sokol, towarzystw ogrodników, pszczelarzy, strażaków, myśliwych itd., które prezentowano w ramach bardzo ciekawej wystawy w budynku Sokolovna. Sama wy-

stawa zaś cieszyła się ogromnym zainteresowaniem zwiedzających.

Piękne było już samo rozpoczęcie obchodów przed szkołą, które zgromadziło wielu mieszkańców, turystów i rodaków, którzy chętnie przyjechali do swojego Potštejna, by spotkać się z dawnymi koleżankami i kolegami ze szkoły lub współmieszkańcami. Uroczystości odbywały się w miłej atmosferze a program przygotowany przez dzieci z przedszkola, szkoły podstawowej i zespół Potštejňáčků był bardzo sympatyczny i nagradzany gromkimi brawami wszystkich zgromadzonych.

Po oficjalnym zagajeniu trzydniowego święta uczestnicy rozeszli się w inne miejsca, w których przygotowanych było wiele kolejnych atrakcji. Przykładowo w pałacu odbywały się dwa piękne pokazy mody, w Sokolovnie otwarto wspomnianą już wystawę związków i stowarzyszeń, którą w weekend odwiedziło niemal że dwa tysiące osób, w szkole odbyło się spotkanie absolwentów z nauczycielami, w sali pałacowej miało miejsce spotkanie zapro-

szonych gości z władzami gminy, poprzedzone złożeniem kwiatów pod odnowionym popiersiem T. G. Masaryka w centrum miejscowości. Od godziny 14.00 na Bělisku rozpoczęła się duża impreza przygotowana przez lokalnych strażaków, podczas której odbyła się prezentacja sprzętu strażackiego, pokaz działań bojowych i zawody strażackie dla drużyn dziecięcych jednostek straży pożarnej z okolic, w których uczestniczyli również strażacy z polskiego Żelazna. Bogaty program zakończył się późną nocą koncertem grupy Kabát – revival. Jednocześnie, dla starszych wiekiem zwiedzających przygotowano program w hotelu Slávie, gdzie odbył się koncert zespołu uzdrowskiego Lázeňský orchestr z Vamberka.

Ponadto, na Bělisku cały czas trwał bogaty program towarzyszący dla dzieci. Nie brak było też atrakcji w postaci dmuchanego zamku, trampolin, karuzeli oraz pokazów balonu na gorące powietrze.

Niedziela również obfitowała w atrakcyjne imprezy takie jak łowienie ryb w stawiku w Brnej dla dzieci czy przygotowana dla miłośników koni Wielka Nagroda Potštejna w jeździe na parkurze na łąkach przy Sopotnickim moście. W pałacu miłośnicy historii obejrzeli tańce barokowe. W hotelu Praha natomiast odbyły się prelekcje na temat historii zamku i miejscowości.

W ośrodku Vochtánka od godziny 14.00 odbywał się dzień pokazowy w stylu western. Impreza zgromadziła ponad 1000 widzów, a było naprawdę na co popatrzeć. Program wieczorny kontynuowano na Bělisku koncertem rockowym trzech zespołów.

Obchody zakończyły się w poniedziałek spektaklem odegranym przez reaktywowane towarzystwo teatralne Potštejňský divadelní spolek, które wystąpiło aż dwukrotnie przed wypełnioną po brzegi salą hotelu Slávie wystawiając komedię pt. „Hříčka o politováníhodném omylu aneb Jak se státi starostou“ (Bajka o politowaniu godnej pomyłce lub Jak się stać starostą) Ondřeja Sedláčka, założyciela dziś funkcjonującego towarzystwa. Spektakl zaprezentowany w skromnych warunkach był swoistą wisienką na torcie całych obchodów.

Potštejnowi dopisała też pogoda, przez cały weekend świeciło słońce. Tylko jedna impreza nie odbyła się z powodu pięknej

i suchej pogody. Ze względu na zbyt dużą suszę i zagrożenie pożarowe nie można było zrealizować pokazu ogni sztucznych. Jednak był to tylko niewielki minus całej przepięknej imprezy, w której uczestniczy-

ło około trzech tysięcy widzów. W imprezie wzięło udział również wielu naszych polskich przyjaciół. Należy też wspomnieć, iż obchody w takim zakresie nie byłyby możliwe bez wsparcia finansowego Kraju Královéhradeckiego a w szczególności dofinansowania ze środków EFRR za pośrednictwem Euroregionu Glacensis.

Obchody jubileuszowe nie oznaczały jednak zakończenia sezonu turystycznego. Dnia 28 października, w święto państwowe, Urząd Gminy przygotował ostatnią imprezę 2009 roku – Dzień Otwartych

Drzwi na Zamku Potštejn. Pomimo jesiennej pogody zwiedzających było mnóstwo. Gmina co roku organizuje dla mieszkańców taką imprezę, zapewniając również transport dla osób, które nie są w stanie wyjść na piechotę na zamkowe wzgórze, więc wszyscy zainteresowani mają możliwość obejrzenia, co w danym roku w zamku się zmieniło oraz poprawiło.

W Potštejnie nie spoczywają jednak na laurach, ponieważ zainteresowanie zwiedzających w trakcie uroczystości zawsze zmusza wszystkich do zastanowienia się, co fajnego i ciekawego można by przygotować na kolejny sezon. Dajmy się więc zaskoczyć a ja mam nadzieję, że także w przyszłym roku wielu spośród Państwa, czytelników, będzie naszymi gośćmi. Warto na zakończenie wspomnieć, że Gmina wydała między innymi Almanach z okazji 750. rocznicy oraz płytę DVD o miejscowości Potštejn.

Urząd Gminy Potštejn Zdena Pavlíková

CO U SĄSIADÓW WARTÉ JEST OBEJRZENIA

polsko i czeskojęzycznych tablic informacyjnych, umieszczonych na budynku na przejściu granicznym w Orlickim Záhoří z polskiej i czeskiej strony.

W spotkaniu uczestniczyli pracownicy informacji turystycznych oraz przedstawiciele miasta partnerskiego Bystrzicy Kłodzkiej, a także miast Duszniki Zdrój, Mědzylesie i Ládek Zdrój ze strony polskiej oraz pracownicy centrów informacji Gór Orlickich i Podorlicka wraz z gestorami i ekspertami branży turystycznej. Na spotkaniu przedstawiono rezultaty wspólnego projektu dotyczące promocji sezonu letniego i zimowego, a w szczególności mały przewodnik pt. „Krok po kroku” oraz ulotkę informacyjną, wydane w wersji polsko- i czeskojęzycznej.

Sekretariat euroregionu

W dniu 25. 11. 2009 r. gmina Orlické Záhoří w ramach realizacji projektu pn. „CO JE U SOUSEDŮ K VIDĚNÍ“/“CO U SĄSIADÓW WARTÉ JEST OBEJRZENIA” zorganizowała w hotelu Kunštát w Orlickim Záhoří drugie spotkanie robocze pracowników Informacji Turystycznych Gór Orlickich i Podorlicka oraz sąsiadów z Gór Bystrzyckich.

Obrazy i spotkanie poświęcone było przedstawieniu uczestnikom nowych materiałów promocyjnych Gór Orlickich, Bystrzyckich i regionu pogranicza, opracowanych w postaci małego przewodnika i ulotki informacyjnej pn. „Co u sąsiadów warté jest obejrzenia” oraz prezentacji oznakowania atrakcji turystycznych w postaci

Historia nas łączy

Współpraca transgraniczna miast Trutnov i Kamienna Góra, potwierdzona w 1997 roku podpisaniem umowy partnerskiej, rozwija się bardzo prężnie. W 2006 roku miasto Trutnov we współpracy z polskim partnerem umieściło w centrum Kamiennej Góry tablicę ścieżki edukacyjnej, informującą mieszkańców i turystów o skutkach bitwy, jaka odegrała się pod Trutnovem w dniu 27. czerwca 1866 roku. Śladami niektórych innych czeskich miast zaczęła rodzić się idea uczczenia cesarza Józefa II, władcy i przedstawiciela kraju, który w konfliktach z Prusami w istotny sposób wpłynął na ustrój polityczny Europy Środkowej i kształtowanie społeczności obywatelskiej.

Przedstawiciele Trutnova i Kamiennej Góry uzgodnili więc podjęcie współpracy nad tym projektem, korzystając z dofinansowania Unii Europejskiej za pośrednictwem Euroregionu Głacensis i Euroregionu Nysa. Projekt nosi nazwę „Historia nas łączy”.

W ramach projektu w dniu 12. 9. 2009 r. na placu Krakonošo-

Metal wojskowy „Za hrabrość”, założony przez Józefa II 19 lipca 1789

Metal pamiątkowy, wydany z okazji odsłonięcia poprzedniego trutnovskiego pomnika, 1886

Metal pamiątkowy, wydany z okazji znowu odsłonięcia trutnovskiego pomnika, 2009

vo náměstí v Trutnovie uroczyste postawiono ponownie rzeźbę cesarza Józefa II, która stanowi obecnie nowy element turystyki w zabytkowym centrum miasta, który z pewnością zrobi wrażenie nie tylko na turystach z pogranicza polsko-czeskiego. Obecni byli również przedstawiciele władz Kamiennej Góry i partnerskiego miasta Świdnica. W Kamiennej Górze remont zabytkowego pomnika zaplanowany jest na 2010 rok, więc również dla strony czeskiej będzie to kolejny powód, aby pojechać w odwiedziny do naszych polskich przyjaciół.

Ponowne odsłonięcie pomnika w Trutnovie połączono z obchodami Europejskiego Dnia Dziedzictwa Kulturowego. W tym sa-

mym dniu w miejskim Muzeum Podkrkonoší w Trutnovie odbył się wernisaż wystawy poświęconej Józefowi II. Wystawa trwała do 1. 11. 2009 r. Uczestnicy wernisażu otrzymali dwujęzyczny (polsko-czeski) folder, mówiący o znaczeniu Józefa II dla historii oraz medale pamiątkowe.

W dniu 21. 10. 2009 r. w kinie Vesmír zorganizowano dla trutnovskiej młodzieży szkolnej prelekcję poświęconą znaczeniu władcy Józefa II, w której uczestniczyło ponad 270 uczniów ósmych i dziewiątych klas szkół podstawowych. Pośród kolejnych zaplanowanych imprez projektu można wymienić:

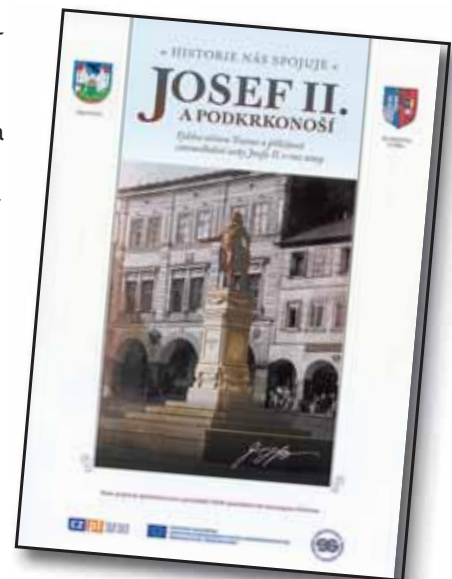
10. 12. 2009 r.

- wernisaż wystawy poświęconej Józefowi II w Muzeum Tkactwa Dolnośląskiego w Kamiennej Górze, która potrwa mniej więcej do 10. 1. 2010 r.

Następnego dnia,

11. 12. 2010 r.

odbędzie się w Kamiennej Górze spotkanie z uczniami w wieku 15-16 lat.

Sekretariat euroregionu

Gazeta Turystyczna

Gór Orlickich

RAMPUŠÁK

Zima 2009 - 2010

www.orlickehory.eu

Słowo Rampuszaka:

Szanowni i drodzy narciarze.

Witam serdecznie w Górach Orlickich, którymi dobrze zarządzam ja – władca gór Rampuszak.

Mówią o mnie, że nie jestem tak dobrotliwy jak księżniczka Kasieńka i pewnie coś w tym jest. Ale zima to zima i porządna być musi.

A o to osobiście zadbam. Obiecuję, że będzie śnieg i zawieruchy oraz taka ta odpowiednia psia pogoda. No, ale nie zawsze, bo górale przecie też chcą zimą posiedzieć w domowym ciepku. Turyści zaś z radością oczekują śniegu. A jego nie zabraknie.

Życzę zdrowia, dobrego humoru i zero wypadków.

Wasz Rampuszak

„Nákup strojové techniky pro zimní turistickou dostupnost Orlických a Bystřických hor“
CZ.3.22/2.2.00/08.00116

vychovávejte naše běžecké trasy
v Orlických a Bystřických horách

Góry Orlickie z najwyższym szczytem Wielka Desztina (1115 m n.p.m.) nie należą do największych w Czechach, ale na pewno do najładniejszych i pełnych śniegu gór. Znaleźć tu można nie tylko zaśnieżone lasy, białe hale i zamrożone rzeki, ale też malowniczą architekturę ludową, piękne zabytki i rozległe fortyfikacje wojskowe.

Miłośnicy białego szaleństwa mogą skorzystać z bogatej oferty nowoczesnych ośrodków sportów zimowych, wyposażonych w wyciągi krzeselkowe, ze sztucznie naśnieżanych i nocą oświetlonych stoków oraz z wielu przygotowanych tras biegowych przeznaczonych do jazdy techniką klasyczną, jak i łyżwową.

Bogata jest także oferta ośrodków sportów zimowych znajdujących się po polskiej stronie Gór Orlickich. Ponadto, można odwiedzić słynne zabytkowe uzdrowiska znajdujące się niedaleko polsko-czeskiej granicy.

Udając się na wycieczkę po zaśnieżonych grzbietach Gór Orlickich, każdy biegacz doceni nietrudne tereny i przepiękne widoki.

Góry Orlickie oferują dziś nie tylko nowoczesne ośrodki i bazy na wysokim poziomie. To również czysta przyroda i szczerza gościnność.

Gazetę można zdobyć w każdym Centrum Informacji w regionie

Dobrowolny Związek Gmin Mikroregion Bělá obchodził swoją 10. rocznicę

Dobrowolny Związek Gmin (DZG) Mikroregion Bělá w 2009 roku uzyskał dofinansowanie z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego RCz w ramach programu, przeznaczonego na wspieranie przedsięwzięć

o znaczeniu ponadregionalnym, dotyczącego prezentacji dobrych projektów zrealizowanych w zakresie odnowy i rozwoju obszarów wiejskich oraz wymiany doświadczeń dotyczących przygotowania projektów.

Na bazie dziesięcioletnich doświadczeń postanowiono zorganizować projekt pod nazwą „**Tak co máte pod pokličkou?**“ („**A więc co macie w zanadrzu?**“), którego głównym celem jest rozszerzenie i uzupełnienie wiedzy, informacji i doświadczeń w zakresie przygotowania projektów dotyczących rozwoju i odnowy wsi oraz poznawania życia i pracy jednostek zarządzających, funkcjonujących w partnerskich mikroregionach, a także podniesienie efektywności współpracy zespołowej. Ponadto, celem była również prezentacja dobrych projektów dotyczących odnowy i rozwoju wsi, wspierania współpracy w mikroregionach partnerskich Bělá i Hornolidečsko oraz wydanie publikacji pn. „**Úspěšně realizované projekty na území DSO Mikroregion Bělá, aneb 10. let výročí od založení DSO**“ („**Pomyślnie zrealizowane projekty na terenie Dobrowolnego Związku Gmin Mikroregion Bělá, czyli dziesięciolecie DZG**“).

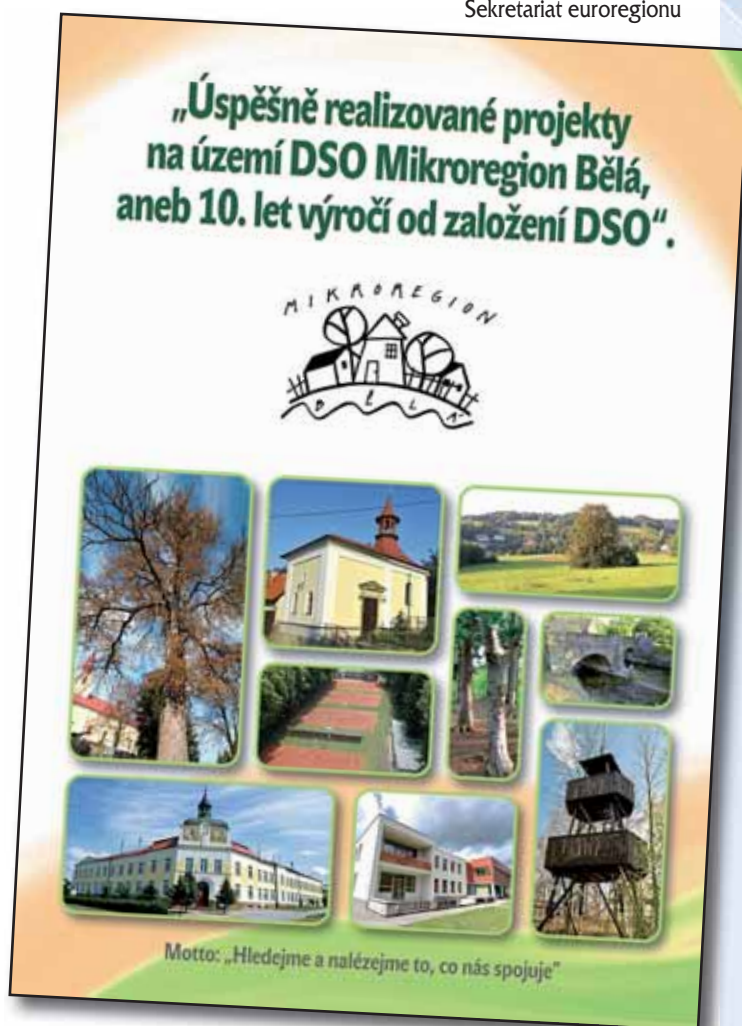

Projekt skierowany był do grupy docelowej burmistrzów i radnych gmin członkowskich poszczególnych mikroregionów oraz menadżerów i doradców pracujących dla mikroregionów.

Cały projekt obejmował dwie imprezy. Pierwsze wydarzenie miało miejsce na terenie Hornolidečska w dniach 11.-13. 6. 2009 r. Drugie wydarzenie odbyło się na terenie DZG Mikroregion Bělá w dniach 24.-26. 9. 2009 r., w którym uczestniczyli wszyscy burmistrzowie Stowarzyszenia Gmin Hornolidečsko i Bělá. Jednocześnie odbył się uroczysty chrzest przygotowywanego wydawnictwa, będący zwieńczeniem obchodów dziesięciolecia Mikroregionu Bělá. Ufamy, że ta wzajemna wymiana doświadczeń przyniesie nowe korzyści dla naszej dalszej współpracy w przyszłości oraz będzie kolejną motywacją do przygotowywania i realizacji udanych i efektywnych projektów realizowanych na rzecz naszych społeczności.

Sekretariat euroregionu

Wydawca Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis, Panská 1492, 516 01 Rychnov nad Kněžnou, Česká republika we współpracy ze Stowarzyszeniem Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, Łukasiewicza 4a/2, 57-300 Kłodzko, Polsko

Rejestracja dokonana przez MK RCZ E 16575

Redakcja dla czeskiej części: **Tel.: 00420 494 531 054, E-mail: info@euro-glacensis.cz**

Redakcja dla polskiej części: **Tel.: 0048 74 86 771 30, E-mail: biuro@eg.ng.pl**

Fotografie: Euroregion Glacensis., Graficzny design: Miloš Kaválek. Litografia: Reklamní studio KAZI. Druk: Integraf s.r.o. Náchod.

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego za pośrednictwem Euroregionu Glacensis.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PRZEKRACZAMY GRANICE